

El Bou i la Mula

El bou i la mula

Butlletí d'ordre intern

Número 5

Desembre de 2000

***El Bou i la Mula*, al Congrés Internacional de Pessebristes, a Pamplona**

Enric Benavent en el moment de presentar la comunicació *Belenismo y educación*. La fotografia és de l'Ismael Porta, a qui li agraïm la seva col·laboració

educación, on s'aportava un recull de diverses experiències on el pessebre és una eina d'educació. Mirarem de publicar ambdues comunicacions en propers butlletins.

Val a dir que es van repartir un bon grapat de tríptics, en quatre llengües (català, castellà, anglès i italià) donant a conèixer **El Bou i la Mula**, així com propaganda del viatge que havíem organitzat al *Salon Internacional des Santonniers* d'Arles. L'acollida tant del nostre col·lectiu com dels continguts que vam aportar al Congrés va ser molt positiva. Molts

pessebristes d'arreu del món s'hi van mostrar interessats i la veritat és que vam poder ampliar considerablement la nostra llista de contactes.

Aquest darrer aspecte, la coneixença d'altres pessebristes, així com la descoberta d'altres experiències al voltant del pessebre són, sense cap dubte, les dues coses que cal valorar més d'aquest Congrés Internacional.

També és bo fer esment a la presència catalana al Congrés. Varen assistir-hi pessebristes de les següents associacions federades: Barcelona, Castellar del Vallès, Mataró, Montblanc, Roda de Ter, Sabadell, Sant Joan Despí, Terrassa, Vic (Grup d'Art) i Baix Maestrat. I a més altres pessebristes catalans no federats. A l'exposició de pessebres i figures hi havia una bona representació de les associacions catalanes, així com al *Mercadillo Belenista*, on la Montserrat Ribes de Castellar del Vallès hi tenia una parada i també els germans Colomer de Barcelona.

I, per nosaltres, la gran notícia del Congrés va ser el lliurament d'un premi UN-FOE-PRAE a Fra Gilbert Galceran, de Solius, a proposta de l'Associació de Pessebristes de Barcelona i de la Federació Catalana de Pessebristes. Des d'aquí li volem fer arribar la nostra felicitació i compartir amb ell la nostra alegria per aquest guardó.

També es va lliurar un *Premio Federación Española* a l'Andreu Coll del Grup d'Art de Vic. L'organització del proper Congrés Internacional va ser confiada als pessebristes de Txèquia. Ja ho sabeu: l'any 2004 tots a Praga!

A.D.G.

Un acudit

Inaugurem una nova secció. L'humor també té el seu espai al nostre butlletí. Algú ens ha fet arribar el dibuix que reproduïm a continuació.

Iniciació al pessebre, iniciació a la vida

El conegut biòleg Ramon Folch ha publicat un llibre que ve a ser com un llibre de memòries. Es tracta d'una obra on el creador de la sèrie de televisió *Mediterrània* fa un recorregut per la seva vida i per les seves passions: la natura, el paisatge. Només per la bona prosa que utilitza i per les històries que ens explica ja val la pena llegir aquest llibre, però a nosaltres ens interessa per una altra cosa: el trajecte comença parlant de pessebres.

El pare de Ramon Folch és el famós pessebrista que durant molts anys ha estat bastint magnífics diorames a l'exposició de la parròquia de Betlem, a Barcelona. I a l'iniciar la seva narració Folch evoca els seus records d'infantesa, quan gaudia contemplant el seu pare construint el diorama pel proper Nadal. O quan l'acompanyava a visitar pessebres per Barcelona. I també recorda tots els elements vegetals que passaven a formar part del paisatge del pessebre, com ara la surera (*Quercus suber*) o la molsa (*Pseudoscleropodium purum*). En fi, no podem reproduir tot aquest llarg passatge d'autèntica literatura pessebrista per manca d'espai (3 pàgines), però en recomanem vivament la seva lectura.

En tot cas, i per anar fent boca, transcrivim el primer i el darrer paràgraf del text esmentat:

Era fascinant: del guix encara tou sorgien sostres i parets. Les cases resultants fugaven cabalment vers celatges convincents, però no pas menys simulats. Carrers, places i corriols acollien gent de fang provinent de camps pintats. Fustetes i branquillons, mil productes venturers aplegats de qui sap on, eren també trasmudats, convertits en baranes, pallissades, eines o carretons. Capsetes i potets desnonats exercien de galleda o de fanal xamfraner. Simples fils emmidonats cordejaven amb solvència en velams i corrioles, sobre pous arran de terra. Al fons, camins enllà, suro i molsa aparentaven grans muntanyes emboscades.

(...)

Hores i hores de contemplació embaladida que em feren percebre aquells pessebres com un microcosmos apassionant. Per als altres eren cultura popular, fungible art menor destinat a morir per destrucció deliberada. Per a mi eren demiúrgia premonitòria, voluntat de paisatge construïble, sentit de l'espai i del projecte. El territori es podia afaçonar. De fet, és a això que em vaig acabar dedicant.

Autor: Ramon Folch Títol: <i>La dèria de mirar. Passions i paisatges d'un ecòleg</i> Edita: Planeta. Barcelona, 2000 Lloc i any d'edició: Barcelona, 2000. pp.29-31
--

Albert Dresaire i Gaudí

Els projectes d'El Bou i la Mula

Parlem de pessebres amb El Bou i la Mula

Un any més **El Bou i la Mula** serà present a la ràdio. L'espai *Parlem de pessebres amb El Bou i la Mula* es podrà escoltar a $\frac{3}{4}$ de 12 del matí els dies 16, 17, 23, 24, 25 i 26 de desembre, dins del programa *Denominació d'origen* de Catalunya Cultura (a Barcelona, 92.5 FM); aquest programa està presentat per Eloi Roca. Els temes tractats seran, entre altres: les figures de pessebre de comerç just, els pessebres de Provença, la Federació Catalana de Pessebristes, el pessebre de la Mediterrània,... A més tots els programes inclouran la secció "El consell".

I encara més ràdio...

Sí. El dia 28 de desembre, de 12 a 13 hores, el programa *Sense anar més lluny* (que també s'emet per Catalunya Cultura) estarà plenament dedicat als pessebres, i es farà amb la col·laboració d'**El Bou i la Mula**. Aquest programa s'emet setmanalment i pretén oferir rutes i idees perquè la gent viatgi per Catalunya i conegui el nostre país. I conèixer Catalunya tot visitant pessebres és, ens sembla a nosaltres, una gran idea!

El Bou i la Mula ja fa conferències

Un dels objectius d'**El Bou i la Mula** és promoure xerrades i actes de difusió del pessebre. És per això que quan els responsables del Museu-Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt se'ns van adreçar per demanar un ponent per fer una conferència sobre pessebres no vam dubtar ni un moment a donar-los el sí. La conferència tindrà per títol *El pessebrisme: arrelat i amb futur*, i anirà a càrrec de l'Albert Dresaire. La pretensió és fer un breu recorregut a la història del pessebre que ens porti a reflexionar sobre el moment actual del pessebrisme a casa nostra i a fer propostes de futur. La xerrada serà el 30 de desembre a les 6 de la tarda a la seu del Museu-Arxiu de Vilassar de Dalt, Can Banús (c. Marquès de Barberà, 9). Allà mateix es podrà visitar el pessebre que fa 25 anys basteix el grup de pessebristes del Museu. La conferència, que servirà per donar relleu a la celebració d'aquest 25 aniversari, es completarà amb una petita mostra de bibliografia pessebrista.

Els projectes d'El Bou i la Mula

Un llibre sobre el pessebre a Solius

D'aquest projecte només us podem dir que ja hi estem treballant i que ens fa molta il·lusió. De moment tots els contactes realitzats fins ara (amb la comunitat de Solius, amb editorials, amb les persones a qui hem demanat escrits) han estat prou positius, i de mica en mica el llibre va prenent forma (tot i que queda molta feina a fer!). Us en mantindrem informats. Mentrestant, podeu parlar d'aquest projecte amb qualsevol membre de junta: Enric Benavent (tel. 937144045; ebenaven@pie.xtec.es), Albert Dresaire (tel. 937998715, atzavara@retemail.es), Jordi Montlló (tel. 937524840; jmontllo@eresmas.com) i Josep M. Font (tel. 933325574; jfontf@campus.uoc.es).

La celebració del Jubileu'2000 i el pessebre, el viatge a Arles, i uns cursos...

No tot és positiu. El projecte relacionat amb la celebració del Jubileu no s'ha realitzat per manca de resposta dels responsables de la Diòcesi de Barcelona.

D'una altra banda, el viatge a Arles per visitar el *Salon International des Santonniers* (previst pels dies 6, 7, 8 i 9 de desembre) es va haver de suspendre ja que a la data límit (1 de novembre) no hi havia el mínim de persones inscrites.

És el mateix que va passar amb el curs *Constructors de mons petits* que havíem programat a l'Institut de Formació de la Fundació Pere Tarrés, que s'havia de fer els dies 28 i 29 d'octubre i 4 i 5 de novembre.

Però pensem que tot plegat no és pas un fracàs. El viatge es va fer igualment, però a nivell particular, i l'experiència va ser molt bona (us en parlarem en propers butlletins). Pel que fa al curs, va haver-hi persones interessades (tot i no arribar als mínims establerts) amb qui hem contactat i això ens fa pensar que en un futur podem tornar a oferir propostes en aquesta línia.

Un regal

Us volem regalar una nadala. Aquesta nadala és tradicional de la comunitat de Carmelites Descalces de Mataró. Aquestes religioses ens van fer arribar aquest text:

Recordem amb goig que durant tot el temps de Nadal, en acabar-se la recreació del vespre, l'havíem sentit cantar amb gran entusiasme a les germanes grans -a la germana Àngela i, més ençà, a la germana Assumpta- al pessebre muntat a la sala de recreació. Nosaltres continuem cantant-lo, també, amb gran entusiasme.

Agraïm a les germanes Margarita Guixà i Maria del Carmel Moncerdà (per cert, aquesta darrera fa figures de pessebre...) la seva col·laboració i amistat.

NADAL: "ADÉU-SIAU, NOI MACO..."

A - déu - si - au, Noi ma - co, me'n tor - noal meu ra -
mat i dins el cor jo hi sen - to, el foc que
m'hi heu po - sat. M'han dit per ei - xes ter - res, que en sou el Rei del
cel i jo creient-ho de ve - res us por - to ri - ca mel.

Visiteu la pàgina d'EL BOU I LA MULA a Internet

www.pessebres.com

El Pessebre De Tres Torres

Hem rebut la següent nota per Internet:

La instal·lació d'un pessebre en el marc familiar o en àmbits i espais públics és un element clàssic de la celebració del Nadal. El pessebre té ple sentit com a conjunt de peces que escenifiquen el naixement de Jesús, segons la tradició cristiana. Però certament el pessebrisme actual ultrapassa les fronteres de l'estricta religiositat i constitueix també un fet cultural, artístic i cívic de notable magnitud, una mica com passa amb el mateix Nadal que s'ha convertit en una exaltació, d'abast quasi universal, dels millors valors humanistes: solidaritat, altruisme, fraternitat, esperit de convivència, esperança de prevalença de les bones voluntats, confiança en l'altri...

Per això un pessebre diferent, un pessebre singular, com ho és EL PESSEBRE DE TRES TORRES (Granollers), pretén provocar una reflexió sobre la crua realitat: els valors més amunt esmentats configuren netament el discurs més tòpic del Nadal, però resten molt empobrits en el dia a dia, perquè el sistema social imperant no es basa de forma essencial en aquests valors, sinó en alguns que són precisament els contraris.

EL PESSEBRE DE TRES TORRES vol ser, doncs, una denúncia de l'individualisme i de totes aquelles formes de relació i pautes de comportament que van contra la consolidació de vertaderes comunitats, on tothom pugui desenvolupar-se com a persona, reforçant alhora la dimensió social de l'ésser humà.

EL PESSEBRE DE TRES TORRES, sota aquestes premisses, té voluntat de convertir-se en una ajuda per fer-nos repensar, de forma crítica, aquests assumptes. Per a això aporta diverses singularitats com a pessebre:

És un pessebre laic, no s'emmarca en cap institució religiosa, ni en cap celebració cristiana (tampoc d'altres confessions), sinó que està promogut per una entitat cívica com és l'Associació de Veïns de Tres Torres de Granollers.

- És un pessebre expressament distorsionat en la seva configuració com a conjunt, justament per posar de manifest, de forma al·legòrica, l'individualisme que es vol combatre. Cada figura, que en total són 10, s'instal·la en els 10 nínxols individuals de la paret del Centre Cívic Jaume Oller. Hi ha representades les figures de Jesús, Maria, Josep, el bou, la mula, el tres Reis Mags de l'Orient, un àngel i el pastor caganer. La visió de cada peça per separat adquireix un to volgudament patètic.*
- És un pessebre que no s'instal·la exclusivament entre desembre i gener, sinó en diverses ocasions. Així és reivindicat que els valors humanistes, que s'exalten amb motiu de les festes de Nadal, haurien de tenir una vigència quotidiana i no formar part, exclusivament, d'un discurs puntual.*

(Per contribuir al PESSEBRE DE TRES TORRES es poden adquirir fotografies del conjunt al mateix Centre Cívic Jaume Oller de Granollers).

Les notes d'El Bou i la Mula

Assemblea general de socis. Tot i que ja en rebreu la convocatòria oportunament, ja us avancem que el diumenge 14 de gener a la tarda celebrarem l'assemblea general de socis. Serà a Castellar del Vallès i això ens permetrà, a més, disfrutar de l'exposició de pessebres que cada any presenten els pessebristes castellarencs. Acabarem la trobada amb un ressopó.
Albert Dresaire

Lo primero es lo primero. Lo primero es el Belén. Aquest és el títol d'un deliciós llibre que hem descobert, obra de Gloria Fuentes. Està editat per Susaeta, a Madrid, i amb il·lustracions de Marifé González. **Marta Loire**

Anunciata. Ha arribat a les nostres mans el darrer número de la revista ANUNCIATA (Revista de la Federación Española de Belenistas, número 6, octubre de 2000). Entre alguns articles d'interès (n'hi ha un escrit de l'Enric Benavent, en tant que secretari de la Federació Catalana de Pessebristes: *Repensando el*

belenismo), en voldríem destacar dos: *Los belenistas y las plantas*, a càrrec de Juan Antonio Tizón Cabaleiro, enginyer tècnic forestal i pessebrista de Huelva, i una entrevista a José Joaquín Pérez, un jove figuraire (19 anys!) de Jerez de la Frontera del qual ja hem vist obres molt prometedores). **Albert Dresaire**

El pessebre al Metro del Vallès... Hem ofert publicar un article sobre el pessebrisme a la revista *Viari*. Aquesta revista gratuïta és editada pels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya i està destinada als viatgers; conté articles diversos. Ens ha semblat molt adient més tenint en compte la quantitat d'associacions de pessebristes que hi ha a les poblacions que enllaça el Metro del Vallès. **Enric Benavent**

www.pessebres.com

Aquesta adreça d'Internet (el portal del pessebre a Catalunya, on hi trobareu l'enllaç a la pàgina d'El Bou i la Mula) és una de les que recollirà el

suplement *Ciberpaís*, del diari *El País* del dijous 21 de desembre. Això ha estat possible gràcies al suggeriment que va fer l'amic Ramon Bassas al responsable de les pàgines d'Internet d'aquest diari.
Albert Dresaire

Els artesans al Museu Marès. Si visiteu la fira de pessebres de la catedral de Barcelona no us perdeu la petita mostra que els artesans han instal·lat a l'entrada del Museu Marès. Tot i que molt senzilla, aquesta mostra és molt digna i ens permet copsar ràpidament quins són els artesans que actualment participen a la fira. La veritat és que són pocs, ja que la majoria de parades són de revenedors, però precisament per això val la pena valorar el poc que tenim. **Albert Dresaire**

Aquest butlletí és una publicació d'ordre intern del *Col·lectiu d'opinió, recerca i difusió del pessebre El Bou i la Mula*. Els interessats en contactar-hi podeu fer-ho a través d'Internet:
www.pessebres.com
e-mail: atzavara@retemail.es